

Kustfolklore (deel 2)

Billekarren

door D.L. Bouquillon

Een van de meest typische volksvermaken aan de kust is ongetwijfeld het rondtoeren in een "billekar", ook "cuisse-tax" genoemd.

In het begin van de twintiger jaren organiseerden de gebroers Jean en Benoit FAURE in het Parc des Princes te Parijs snelheidswedstrijden met wat men toen noemde "ligfietsen". Zij traden er onder meer in het strijdperk tegen de Nederlander VANHOUT.

De Brugse ingenieur HONAY, werkzaam bij Bruggen en Wegen, introduceerde deze nieuwe uitvinding in België. Zijn tekeningen en plannen werden evenwel door verscheidene fietsfabrikanten al te oncommercieel bevonden.

In 1927 wist hij de Brugse fietsenmaker Richard PROOT uit de Hoogstraat tot een eerste Belgische experiment te overtuigen. Aldus verschenen bij de aanvang van het seizoen 1928 de eerste rijwielen, waarvan de bestuurders niet achter elkaar, zoals op een tandem, maar naast elkaar konden plaatsnemen.

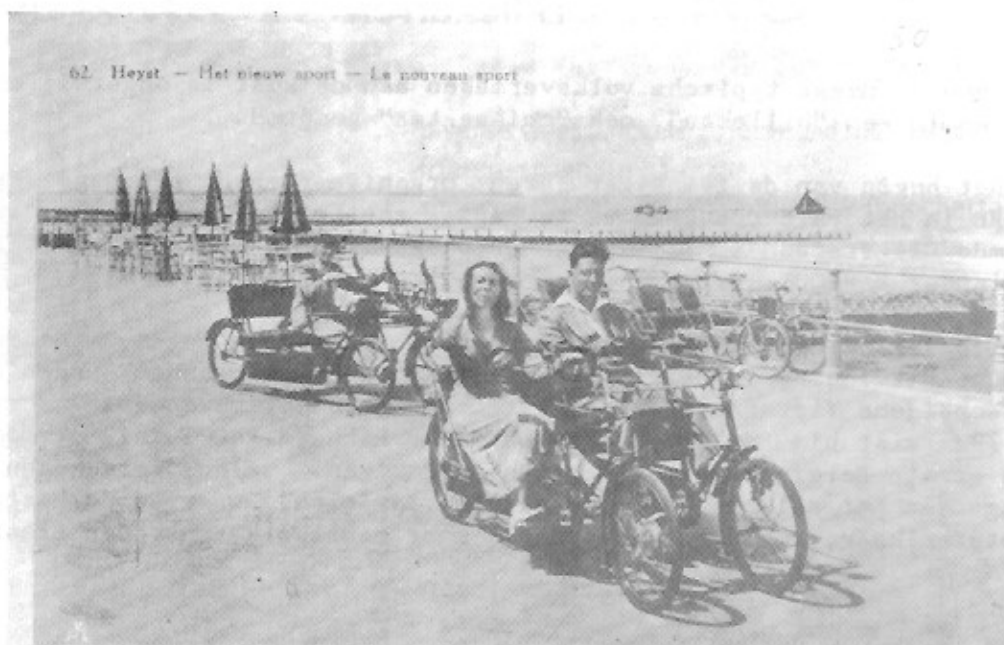
*Eén der eerste driewielers billekarren van Richard Proot.
(Ed. STAR nr. 962)*

Deze eerste edities geleken erg veel op twee aan elkaar gelaste fietsen, met achteraan een zitbank voor de bestuurders.

Gezien door de wind en de luchtverplaatsing bij het rijden de rokkendragende dames nogal wat beenwerk lieten zien, werden deze rijwielen in de volksmond meteen "billekarren" gedoopt, in het Frans "cuisse-taxes".

Het oorspronkelijke doel, om een soort familietransportmiddel op de markt te brengen dat overal te lande voor ontspanning en kleine weekendverplaatsingen zou worden gebruikt, werd evenwel niet gerealiseerd. De billekar zou een typisch kustverschijnsel worden én blijven, zodat de officiële benaming "kustrijwiël" ingang vond.

Er werden zowel driewielers uitgebracht als vierwielers. De driewielers hadden ofwel twee wielen vooraan en één achteraan ofwel de omgekeerde combinatie (zie prent).

Deze prent toont de twee soorten driewielers.

(Edit.- Uitg. L. Verstraete, Zeebrugge)

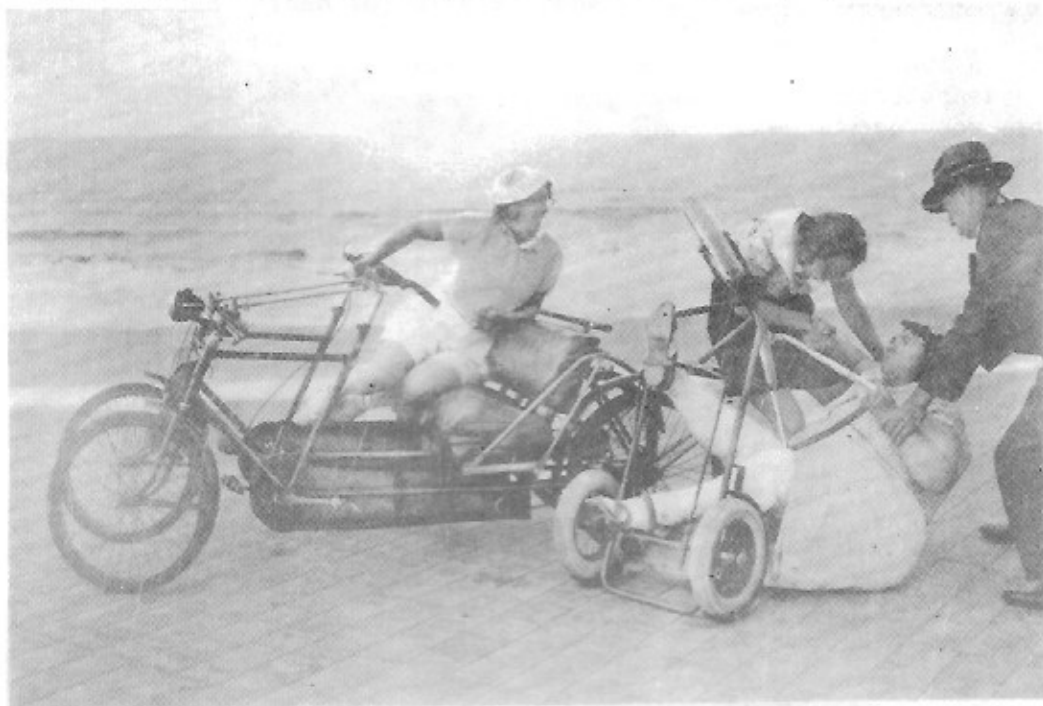
Er werden ook lichten aangebracht, teneinde het rijden na zonsondergang mogelijk en toelaatbaar te maken.

Een vierwieler waarop drie personen konden plaats nemen.

(Ern. Thill, Bruxelles, Série Plage, n°38)

De kleinste modellen werden op drie wielen uitgebracht, maar deze durfden wel eens omkappen bij bruske bewegingen of overlast (zie spotprent).

Deze spotprent taant een gewaan en een klein model driewieler.

Mede in een poging om het wat aanstootgevend karakter van een door dames-met-rokken bereden billekar in te tomen, werd carrosserie aangebracht. Aldus ontstonden modellen, die het resultaat waren van een ongebreidelde fantasie van diverse fietsenverhuurders. De hierbij gebruikte materialen waren triplex en metaalplaat, mooi beschilderd, zodat de berijders het gevoel hadden een echte auto te besturen.

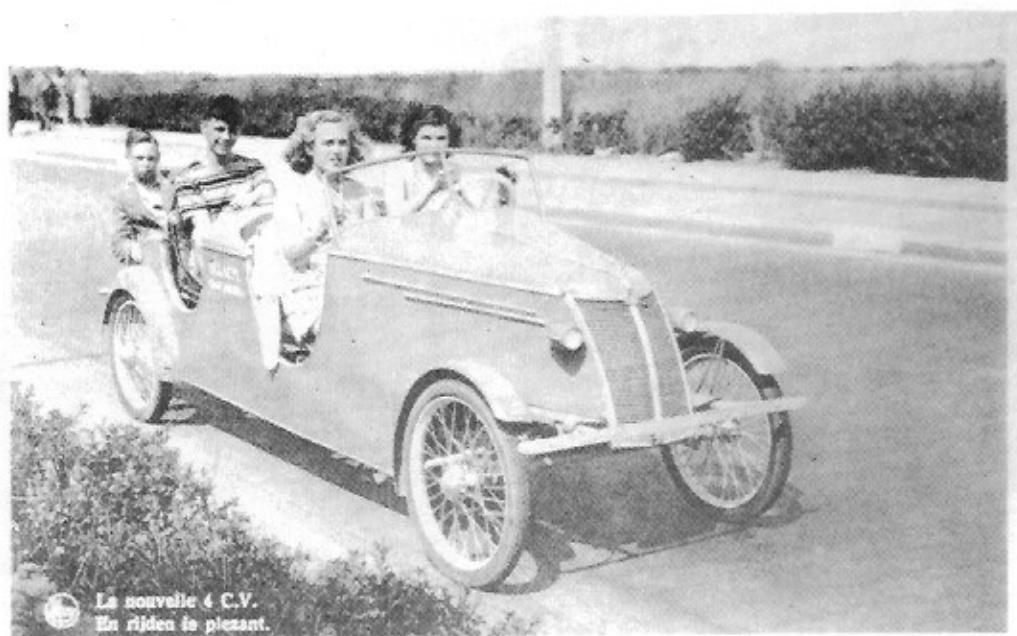
*Zes personen in een billekar (Maurice Dumoulin, De Panne)
(Uitg. Nels, Pl 37 - Op avontuurreis)*

Het groeiende succes van de billekar deed ook een bedrijf als het Zedelgemse FLANDRIA (CLAEYS) meedoen in de opkomende concurrentie. Aldus produceerde dit bedrijf in 1937-1938 diverse driewielers, maar ook carrosseriewagens.

*Een mooie Flandria carrosseriewagen.
(Ed. E. Thill, Bxl, série Plage, n° 105)*

Na de wereldoorlog begon de ware triomftocht van de billekar, mede door het sociaal toerisme dat onvermoede hoogten bereikte. Nadat op buitenlandse vliegvelden wedstrijden met miniwagentjes, voortgestuwd door een motor, waren georganiseerd begon de intrede van de "go-cart". Dit is in 1958. De gebruikte materialen zijn metaal en polyester. De go-cart werd ontzettend populair bij de jeugd.

De nieuwe 4 P.H. (Uitg. Nels, Reynaert-Inghelbrecht, Lambardside)

Het kwam er steeds op aan een rijwiel op de markt te brengen, dat zo licht mogelijk, maar tevens zo sterk mogelijk zou zijn. Ervaringen met breuken en ongelukken zouden leiden tot uiterst geperfectioneerde modellen.

Vanzelfsprekend kwam de snelheidsduivel zijn woordje meespreken en aldus werden voor de liefhebbers wedstrijden georganiseerd. Te Blankenberge ontstond een heuse velodroom, maar ook in de andere badplaatsen werd voor prijzen gereden. In zijn ondertussen bekende artikelenreeks, die wekelijks in de ZEE-WACHT verschijnt vanaf 15 september 1989, vermeldt ons erelid Omer VILAIN in het nummer van 17 augustus 1990 (met illustratie) een "koers voor billewagens op de Driftweg in Bredene". Over deze kustfolklore schrijft hij: "Soms waren er maar een vijftal wagens ingeschreven en de deelnemers vonden er niets beter op dan geregeld voor de lokale herbergen te stoppen en een pint te drinken met het resultaat, dat men niet meer wist wie vóór was of wie drie ronden achter lag."

Dit is niet direkt een "snelheidsduivel"...

Thans worden nog jaarlijks bloemencorso's gehouden met kinderen in mooi opgesmukte go-carts of echte kampioenschappen snelheid zoals te Middelkerke voor brandweerlui in interventiekledij (in oktober).

Al zijn niet alle vakantiegangers even gelukkig met de rondtoerende billekarren of go-carts, het verschijnsel heeft ondanks verkeersbeperkingen en financiële aderlatingen aan allerhande taksen toch goed stand gehouden.

De Oostendse schepen voor toerisme, Dries VERMEESCH, bijvoorbeeld acht het terecht ondenkbaar, dat het kustrijwiel -als typische attractie aan zee- zou verdwijnen. LANG LEVE DE BILLEKAR.

(wordt vervolgd)

VOETNOOT :

Het 1° deel van deze artikelenreeks verscheen in "Rond de Kiosk", 2° jaargang nr. 3 (zomereditie 1991), blz. 91/42 - 91/44.

Het handelt over het inschakelen van dieren in de kustfolklore.